

Sytuacja na Białorusi

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie sytuacji na Białorusi (2012/2581(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Białorusi, w szczególności z dni: 16 lutego 2012 r.¹, 15 września 2011 r.², 12 maja 2011 r.³, 10 marca 2011 r.⁴, 20 stycznia 2011 r.⁵, 10 marca 2010 r.⁶ i 17 grudnia 2009 r.⁷,
- uwzględniając decyzję Rady z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie zaostrzenia środków ograniczających wobec reżimu białoruskiego;
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 1-2 marca 2012 r., w których wyrażono głębokie zaniepokojenie postępującym pogarszaniem się sytuacji na Białorusi,
- uwzględniając decyzję wykonawczą Rady 2012/126/WPZiB z dnia 28 lutego 2012 r. dotyczącą wykonania decyzji Rady 2010/639/WPZiB w sprawie środków ograniczających wobec Białorusi⁸,
- uwzględniając oświadczenie złożone przez wysoką przedstawiciel UE Catherine Ashton w Brukseli w dniu 28 lutego 2012 r. w sprawie jej decyzji oraz decyzji polskiego rządu o odwołaniu, odpowiednio, szefowej delegatury UE w Mińsku i polskiego ambasadora na Białorusi,
- uwzględniając decyzję Rady 2012/36/WPZiB z dnia 23 stycznia 2012 r. zmieniającą decyzję 2010/639/WPZiB w sprawie środków ograniczających wobec Białorusi⁹,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1857(2012) z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie sytuacji na Białorusi, potępiającą ciągle prześladowanie członków opozycji oraz nękanie działaczy społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów i obrońców praw człowieka na Białorusi,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ 17/24 z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Białorusi, w której potępiono łamanie praw człowieka przed wyborami prezydenckimi na Białorusi, podczas tych wyborów i po ich zakończeniu, a także wezwano rząd Białorusi do zaprzestania prześladowania przywódców opozycji,

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0063.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0392.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0244.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0099.

⁵ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0022.

⁶ Dz.U. C 349 E z 22.12.2010, s. 37

⁷ Dz.U. C 286 E, z 22.10.2010, s. 16.

⁸ Dz.U. L 55 z 29.2.2012, s. 19.

⁹ Dz.U. L 19 z 24.1.2012, s. 31.

- uwzględniając deklarację szczytu Partnerstwa Wschodniego przyjętą w Pradze w dniach 7-9 maja 2009 r. oraz deklarację w sprawie sytuacji na Białorusi, którą przyjęto na szczycie Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w dniu 30 września 2011 r.,
 - uwzględniając wspólne oświadczenie ministrów spraw zagranicznych Grupy Wyszehradzkiej, Estonii, Łotwy i Litwy złożone w Pradze w dniu 5 marca 2012 r.,
 - uwzględniając oświadczenie Białoruskiej Krajowej Platformy Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego złożone w Mińsku w dniu 2 marca 2012 r.,
 - uwzględniając decyzję podjętą w maju 2009 r. w Bernie na dorocznym kongresie Międzynarodowej Federacji Hokeja na Lodzie (IIHF) o przyznaniu Białorusi organizacji Mistrzostw Świata w Hokeju na Lodzie w 2014 r. pomimo prześladowania przeciwników politycznych Aleksandra Łukaszenki i powszechnego naruszania praw człowieka na Białorusi;
 - uwzględniając art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w praskiej deklaracji ze szczytu Partnerstwa Wschodniego potwierdzono zobowiązanie, podjęte między innymi przez Białoruś, do przestrzegania zasad prawa międzynarodowego i podstawowych wartości, w tym demokracji, praworządności oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności;
 - B. mając na uwadze, że od czasu wyborów prezydenckich z dnia 19 grudnia 2010 r. sytuacja polityczna na Białorusi poważnie się pogorszyła, przy czym dochodzi do represjonowania członków opozycji demokratycznej, wolnych mediów, działaczy społeczeństwa obywatelskiego oraz obrońców praw człowieka pomimo ponawianych apeli społeczności międzynarodowej o natychmiastowe położenie temu kresu;
 - C. mając na uwadze, że w marcu 2012 r. wykonano wyrok kary śmierci wydany na Uładzislaua Kawaloua i Dźmitrego Kanawałaua przez Sąd Najwyższy Republiki Białorusi w listopadzie 2011 r.; mając na uwadze, że na Białorusi, pod władzą reżimu Łukaszenki, zaufanie do rządów prawa i niezawisłości sądownictwa jest niewystarczające, a procesy sądowe wyraźnie nie spełniają standardów uznanych na arenie międzynarodowej; mając na uwadze, że kara śmierci to kara niehumanitarna, nieskuteczna i nieodwracalna;
 - D. mając na uwadze, że w dniu 28 lutego 2012 r. ministrowie spraw zagranicznych UE podkreślili postępujące pogarszanie się sytuacji na Białorusi i podjęli decyzję o dodaniu do listy osób objętych zamrożeniem aktywów i zakazem wydawania wiz nazwisk 21 urzędników białoruskich odpowiedzialnych za represjonowanie członków społeczeństwa obywatelskiego i opozycji demokratycznej;
 - E. mając na uwadze, że konflikt dyplomatyczny między UE a Białorusią o bezprecedensowym zasięgu nasilił się po tym, jak władze Białorusi zażądały, aby ambasadorowie UE i Polski opuścili kraj, a następnie odwołały swoich ambasadorów w Brukseli i Warszawie w odpowiedzi na decyzję Rady z dnia 28 lutego 2012 r.;
 - F. mając na uwadze, że w tym kontekście Aleksander Łukaszenka, lekceważąc zasady etykiety dyplomatycznej, dopuścił się obraźliwego ataku personalnego na ministra spraw zagranicznych Niemiec;

- G. mając na uwadze, że wszyscy ambasadorowie państw członkowskich UE w Mińsku zostali wezwani do swych stolic na konsultacje i że wszystkie państwa członkowskie UE wezwały ambasadorów białoruskich do swych ministerstw spraw zagranicznych;
- H. mając na uwadze, że zdecydowane zobowiązanie wszystkich państw członkowskich UE oraz innych krajów demokratycznych do zjednoczonego działania w trudnych czasach może przyczynić się do skutecznego promowania uniwersalnych wartości w krajach takich jak Białoruś i przybliżyć je do drogi przemian demokratycznych;
- I. mając na uwadze, że wszelka poprawa dwustronnych stosunków z Unią Europejską jest także uzależniona od uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, jak również od postępów rządu Białorusi w wywiązywaniu się ze zobowiązań wobec OBWE oraz w poszanowaniu podstawowych praw człowieka, praworządności i zasad demokracji,
- J. mając na uwadze, że wielu przedstawicieli białoruskiej opozycji demokratycznej i działaczy społeczeństwa obywatelskiego, w tym byli kandydaci na prezydenta, a także czołowi obrońcy praw człowieka nadal z powodów politycznych przebywają w więzieniu;
- K. mając na uwadze, że na młodych działaczy i członków organizacji młodzieżowych stale wywierana jest presja lub na różny sposób są oni nękani, na przykład członek organizacji „Młody Front” Iwan Szyła, który spędził 22 dni w więzieniu z powodu zeszłorocznej kampanii solidarności z Dzmitrijem Daszkiewiczem;
- L. mając na uwadze, że w dniu 24 lutego 2012 r. sędzia okręgowy w Witebsku skazał działacza opozycji Siarhieja Kawalenkę na dwa lata i jeden miesiąc pobytu w kolonii karnej o złagodzonej rygorze pod zarzutem złamania warunków zwolnienia warunkowego; mając na uwadze, że Kawalenka został aresztowany w dniu 19 grudnia 2011 r., w rocznicę nieprawidłowych wyborów prezydenckich; mając na uwadze, że Kawalenka od 86 dni prowadzi strajk głodowy przeciwko niesprawiedliwemu wyrokowi, a stan jego zdrowia jest krytyczny;
- M. mając na uwadze, że władze białoruskie naruszają art. 30 konstytucji Białorusi oraz ograniczają prawo obywateli do swobodnego przemieszczania się; mając na uwadze, że w dniu 1 marca 2012 r. Urząd Prokuratora Generalnego Białorusi oznajmił, że Białorusini, którzy popierają nowe zagraniczne sankcje wobec Białorusi mogą zostać objęci zakazem wyjazdu za granicę; mając na uwadze, że trzech przywódców i działaczy opozycji: Anatol Labiedźka, Aliaksandr Dabrawolski i Wiktar Karniajenka, a także obrońca praw człowieka Waliantsin Stefanowicz nie uzyskali pozwolenia na przekroczenie granicy białorusko-litewskiej w okresie między 7 i 11 marca 2012r.;
- N. mając na uwadze, że w dniu 14 lutego 2012 r. białoruskie Ministerstwo Sprawiedliwości po raz czwarty bez żadnych prawnie uzasadnionych przyczyn podjęło decyzję o odmowie rejestracji partii o nazwie Białoruska Chrześcijańska Demokracja (BCD); mając na uwadze, że według doniesień członkom BCD po raz pierwszy zagrożono fizycznym atakiem, jeżeli nie wycofają swoich podpisów jako założyciele tej partii;
- O. mając na uwadze, że w pokojowej demonstracji Dnia Wolności w Mińsku w dniu 25 marca 2012 r. z okazji 94. rocznicy proklamowania w 1918 r. Białoruskiej Republiki Narodowej wzięło udział tysiące ludzi oraz że świadczy to o gotowości społeczeństwa do odważnego stawiania w obronie swej pozycji jako obywateli Białorusi oraz do dawania wyrazu swoim europejskim aspiracjom;

- P. mając na uwadze, że na mocy ustawy w sprawie demokracji i praw człowieka na Białorusi z 2011 r., która została jednogłośnie przyjęta przez Senat USA i nabrała mocy prawnej wraz z jej podpisaniem przez prezydenta Baracka Obamę w dniu 3 stycznia 2012 r., Stany Zjednoczone wzywają IIHF do wstrzymania planu przeprowadzenia mistrzostw świata w 2014 r. na Białorusi do czasu uwolnienia przez rząd białoruski wszystkich więźniów politycznych;
1. nadal zdecydowanie potępia pogarszanie się sytuacji w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności, czemu towarzyszy brak głębokich reform demokratycznych i gospodarczych na Białorusi, oraz nadal będzie występował przeciwko represjonowaniu przeciwników reżimu w Mińsku;
 2. wyraża głębokie ubolewanie z powodu wykonania wyroku kary śmierci wydanego na Uładzislaua Kawaloua i Dźmitrego Kanawałaua pomimo nieustannych protestów krajowych i międzynarodowych oraz wzywa władze białoruskie do wydania rodzinom ciał obu mężczyzn w celu ich pogrzebania; wzywa władze białoruskie do natychmiastowego wprowadzenia moratorium na wykonywanie kary śmierci;
 3. potępia ciągle prześladowanie obrońców praw człowieka i członków opozycji demokratycznej oraz nękanie z powodów politycznych działaczy społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów na Białorusi;
 4. żąda bezwarunkowego i natychmiastowego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych; przypomina, że nie może być mowy o postępach w dialogu między UE a Białorusią, jeżeli Mińsk nie poczyni postępów w dziedzinie demokracji, praw człowieka i praworządności, ani dopóki bezwarunkowo nie uwolni wszystkich więźniów politycznych, w tym Alesia Bialackiego, przewodniczącego Centrum Praw Człowieka „Wiosna” i wiceprzewodniczącego Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka (FIDH), dwóch byłych kandydatów na prezydenta: Mikołaja Statkiewicza i Andreja Sannikaua, szefów kampanii prezydenckiej kandydatów reprezentujących demokratyczną opozycję: Pawła Seweryńca i Dzmitra Bandarenki, oraz Siarhieja Kawalenki, więźnia politycznego zatrzymanego za rzekome złamanie zasad aresztu domowego, który od dłuższego czasu prowadzi strajk głodowy, w związku z czym stan jego zdrowia uległ krytycznemu pogorszeniu i bezpośrednio zagraża jego życiu, oraz jeżeli osobom tym nie zostaną przywrócone w pełni prawa obywatelskie;
 5. podkreśla, że decyzja o odwołaniu z Białorusi wszystkich ambasadorów państw członkowskich UE potwierdza, iż starania władz białoruskich, by podzielić Unię Europejską w kwestii sankcji, nie powiodły się;
 6. podkreśla, że silna wola wszystkich państw członkowskich UE oraz innych demokratycznych krajów, by w trudnych czasach działać w jedności, może przyczynić się do promowania uniwersalnych wartości w krajach takich jak Białoruś i przybliżyć je do drogi przemian demokratycznych;
 7. potępia obraźliwą retorykę Aleksandra Łukaszenki wobec niemieckiego ministra spraw zagranicznych;
 8. wyraża ubolewanie z powodu sporządzenia przez rząd Białorusi wykazu dotyczącego zakazu podróży zagranicznych, który zabrania opuszczania kraju wielu opozycjonistom i obrońcom praw człowieka; wyraża współczucie dla wszystkich ludzi ujętych w tym

wykazie i wzywa władze w Mińsku do zaprzestania takich praktyk, naruszających podstawowe wolności obywateli Białorusi;

9. podkreśla, że zamiast decydować się na coraz większą izolację, Mińsk powinien dokonać właściwego dla swoich obywateli wyboru i otworzyć się na demokrację;
10. wzywa krajowe związki hokeja na lodzie państw członkowskich UE i wszystkich innych demokratycznych krajów, by naciskały na IIHF, również na jej najbliższym majowym kongresie w Helsinkach (Finlandia), ażeby rozważyła ponownie swoją wcześniejszą decyzję i przewidziała możliwość przeniesienia Mistrzostw Świata w Hokeju na Lodzie w 2014 r. z Białorusi do innego państwa do czasu uwolnienia wszystkich więźniów politycznych uznanych przez międzynarodowe organizacje praw człowieka za więźniów sumienia oraz do czasu wysłania przez reżim wyraźnych sygnałów potwierdzających jego zaangażowanie w przestrzeganie praw człowieka i zaprowadzenie praworządności;
11. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady z dnia 28 lutego 2012 r. o zaostrzeniu środków ograniczających i dodaniu do listy osób objętych zakazem wydawania wiz i zamrożeniem aktywów 21 nazwisk osób odpowiedzialnych za represjonowanie członków społeczeństwa obywatelskiego i opozycji demokratycznej na Białorusi;
12. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady z dnia 23 marca 2012 r. o zaostrzeniu środków ograniczających wobec białoruskiego reżimu poprzez dodanie do wykazu osób objętych zakazem podróży i zamrożeniem aktywów 12 kolejnych osób czerpiących korzyści z białoruskiego reżimu i go wspierających, a także osób odpowiedzialnych za represjonowanie społeczeństwa obywatelskiego i opozycji demokratycznej na Białorusi, jak również zamrożenie aktywów 29 podmiotów popierających reżim;
13. apeluje do Rady, by podsumowała ostatnie wydarzenia w stosunkach dyplomatycznych na linii UE-Białoruś oraz postępujące pogarszanie się sytuacji w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności w tym kraju, a także by na tej podstawie przyjęła decyzję dotyczącą dalszych środków ograniczających, w tym ukierunkowanych sankcji gospodarczych;
14. podkreśla, że Unia Europejska i Białoruś powinny utrzymywać stosunki dobrosąsiedzkie, którym powinna zdecydowanie sprzyjać ścisła współpraca UE z białoruskim społeczeństwem obywatelskim i opozycją demokratyczną oraz wspieranie demokratycznych dążeń narodu białoruskiego;
15. ponownie wzywa Komisję, aby wspierała środkami finansowymi i politycznymi wysiłki białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów (w tym telewizji Bielsat, Europejskiego Radia dla Białorusi, Radia Racja i innych) i organizacji pozarządowych na Białorusi mające propagować demokrację;
16. podkreśla konieczność nasilenia współpracy między UE i jej wschodnimi sąsiadami w ramach Partnerstwa Wschodniego, również w wymiarze parlamentarnym – w Zgromadzeniu Parlamentarnym Euronest, mając na względzie wspólny cel – zapoczątkowanie rzeczywistego procesu demokratyzacji na Białorusi.
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, parlamentom i rządów państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu ONZ, zgromadzeniom parlamentarnym OBWE i Rady Europy, sekretariatowi Wspólnoty

Niepodległych Państw oraz parlamentowi i rządowi Białorusi.